

Status for senteret

ARENA er preget av:

- God produksjon og høyt aktivitetsnivå
- Faglig styrke og nasjonal og internasjonal synlighet
- Stor aktivitet med tanke på prosjektaktivisjon

ARENAs forskere publiserer jevnt over svært mange publikasjoner og i anerkjente publikasjonskanaler, og senteret ligger helt i toppen nasjonalt både hva angår poeng per ansatt og andel publikasjoner på nivå 2. Publikasjonene har stor «impact», illustrert blant annet av Helene Sjørnsen priser for mest nedlastede spesialutgave og artikkel i Journal of European Public Policy (nivå 2). ARENA har også sin egen working paper-serie (med stor rekkevidde/nedlastning) og rapport-serie. Senterets forskning er anerkjent for å være i forskningsfronten internasjonalt innen europaforskning. Eksempelvis ble det ARENA-ledete EU-finansierte prosjektet RECON (som omfattet en stor del av ARENAs forskere) i en evaluering omtalt som «å definere forskningsfronten». ARENAs forskere er deltakere i en lang rekke av de viktigste nettverkene og prosjektene innen sitt forskningsfelt, og presenterer jevnlig forskningen på sentrale konferanser. Senteret har bygget opp en unik kompetanse innen prosjektutforming og søknadsskriving, og utvikler jevnlig større prosjekter i tillegg til å være deltaker i en rekke søknader. Senteret er også svært aktiv i formidlingen av forskningen. I 2013 stod senteret for 30 egne arrangementer (2 store konferanser, 3 workshops, 9 utadrettede arrangementer/seminarer og 16 fagseminarer). I 2014 har senteret blant annet hatt utadrettede arrangementer på Litteraturhuset, i Partnerforum, i Stortinget og i ulike departementer. I tillegg var senterets forskere sentrale i Grunnlovsjubileet både ved UiO og i NFR-regi, og senteret har arrangert en godt besøkt ARENA-forelesning. Senteret vil også arrangere et utadrettet seminar i Brussel i juni, samt en større tre-dagers konferanse (inkludert parlamentarikerdebatt) ved UiO og Litteraturhuset i høst som inngår i det offisielle Grunnlovsjubileumsprogrammet i regi av Stortinget. ARENAs nettside er godt besøkt og senteret er aktive på sosiale medier (både Facebook og Twitter) med mange følgere. Senterets forskere publiserer jevnlig kronikker og intervjuer i både trykk- og etermedier, har i en årrekke hatt fast spalteplass i Morgenbladet (og tidligere også i Aftenposten), og redigerer to tidsskrifter (Nytt Norsk Tidsskrift og European Law Journal).

Økonomisk situasjon

I kontrast til den faglige styrken ved senteret er den økonomiske situasjonen mindre positiv. Den sist oppdaterte prognosen for ARENA viser for 2014 et negativt årsresultat på omtrent 1,7 mill. kr. Denne prognosen baserer seg på en rekke kostnadskutt i 2014, hovedsakelig i form av redusert kapasitet på administrasjon og vitenskapelig assistanse, i tillegg til at en forsker går over fra heltid til 20-prosents stilling. Prognosen forutsatte i tillegg nye inntekter på 2 mill. kroner for året. Særlig anså man at sjansen var stor for tilslag på en søknad til en ekstrautlysning under NFRs Europa i endring-program. Nå er det de siste dagene klart at ARENA ikke har fått tilslag på denne søknaden, på tross av høyeste karakter. Dersom ikke andre større endringer skjer på inntekts- eller utgiftssiden i 2014, går ARENA dermed mot et negativt årsresultat på omtrent 3,5 mill. kr.

Størrelsen på årets underskudd indikerer omfanget av de manglende inntekter for å opprettholde aktiviteten på dagens nivå. For å finansiere dagens stab på 24 årsverk mangler senteret altså om lag 4 mill. kr i årlige inntekter fra 2015. Dersom det ikke lykkes senteret å skaffe ytterligere eksterne inntekter – og aktivitetsnivået opprettholdes på dagens nivå – vil altså det negative resultatet øke ytterligere i årene som kommer. ARENA har sammen med fakultetet derfor i det oppdaterte langtidsbudsjettet planlagt å redusere staben betydelig over en femårsperiode, gitt fravær av nye inntekter av en viss størrelse.

Kontinuerlige søknadsprosesser

ARENAs aktivitet er finansiert gjennom en andel ekstern finansiering på om lag 70 prosent. Det viktigste tiltaket fra senterets side i dagens økonomiske situasjon er som sagt å søke om ny finansiering gjennom prosjektbevilgninger fra ulike finansieringskilder.

Gitt at det fortsatt søkes aktivt om eksterne forskningsmidler, er det sannsynlig at senteret skal lykkes med å skaffe nye inntekter av en viss størrelse (gitt ARENAs historiske tilslagsprosent). Eksempelvis ville et tilslag på en søknad om Advanced Grant til ERC (hvor senteret var i finalen i fjorårets søknadsrunde), skaffet til veie omtrent de årlige manglende inntektene fra 2015.

Senterets forskere og administrasjon har de siste to årene hatt svært høy aktivitet mht søknadsskriving, og har sendt en rekke større og mindre søknader til Norges forskningsråd, Det europeiske forskningsrådet ERC, EUs 7. rammeprogram, Horisont 2020, de estisk-norske EØS-midlene, polsk-norske EØS-midlene, tsjekkisk-norske EØS-midlene, Utenriksdepartementets forskningsmidler, og andre kilder som Fritt Ord, UiOs likestillingsmidler, Demokratiprogrammets driftsmidler etc.

Selv om flere søknader har fått avslag - flere av dem med svært gode karakterer - har senteret også lykkes, blant annet fikk ARENA i fjor 24 millioner fra NFR til det femårige prosjektet EuroDiv, og 1 million kroner til et ettårig prosjekt fra UD.

For tiden har senteret en rekke søknader til evaluering:

- mobilitetsstipend til FRIPRO (svar i november);
- forskerprosjekt til FRIPRO (svar i november);
- partner i et større prosjekt under de tsjekkisk-norske EØS-midlene (svar i juli);
- to søknader som partner i ERASMUS Jean Monnet nettverk (svar i september);
- koordinator av RETUNE forskerskole til MSC i Horisont 2020 (svar i september);
- koordinator av DOMINO til Samfunnsutfordring 6 i Horisont 2020 (svar i oktober).

I løpet av høsten 2014 vil vi i tillegg sende inn ytterligere en søknad (som koordinator) til Samfunnsutfordring 6 i Horisont 2020, samt to søknader om ERC Advanced Grant. ARENA vil dessuten sende inn en større søknad til NFRs infrastruktur-utlysning i høst dersom vi kommer gjennom UiOs prioriteringsrunde. I 2015 vil ARENA også etter planen utarbeide en søknad til NFRs nye utlysning av midler til Senter for fremragende forskning (SFF).

Den omfattende søknadsprosessen krever store ressurser, tærer på senterets ansatte og går utover senterets kjerneoppgaver. Særlig de større søknadene krever mye arbeid. Eksempelvis har vi anslått koordineringen av den nylig innsendte søknaden til Horisont 2020 til å kreve så mye som 12 månedersverk, og søknaden om forskerskole til MSC i april til å kreve omtrent 6 månedersverk. Også de små søknadene krever mye innsats, ikke minst fra den administrative staben på tre faste stillinger. I tillegg krever de allerede innvilgede/finansierte prosjektene mye oppfølging, ikke minst mye i form av formidling.

Kostnadsreduksjoner

ARENAs kostnader er hovedsakelig knyttet til lønn – mer enn 75 prosent av årsbudsjettet. 83 prosent av disse er vitenskapelig stab, 17 prosent er administrativ stab (reduseres i 2014 til 13 prosent administrasjon). 10 årsverk av stabens totalt 24 årsverk er fast ansatte (7 fast ansatte forskere og 3 fast ansatte i administrasjonen, dvs. hele administrasjonen).

ARENA har allerede tatt grep i forhold til å redusere kostnader. Blant annet reduseres administrasjonen med ett årsverk, og bruken av vitenskapelige assistenter skaleres kraftig ned. I tillegg er bruken av driftsmidler innskjerpet, spesielt reisemidler. Alt dette vil over tid kunne gå utover aktivitetsnivået og faglige resultater ved senteret, ettersom ARENAs modell baserer seg på at

forskerstaben i høy grad avlastes på en rekke oppgaver som ligger i skjæringspunktet mellom forskning og administrasjon, og gis støtte til enklere forskningsoppgaver (datainnsamling m.m.).

Ved å la være å forlenge kontrakter som utløper de neste årene, vil staben kunne reduseres fra dagens 24 årsverk til 17 årsverk i løpet av 2018. Andre besparelser kan bestå i å redusere driftsbudsjettet ytterligere (reiser, seminarer, arrangementer, bokkjøp etc.). Dette vil riktignok påvirke mulighetene for knytting av kontakter, presentasjon av arbeider m.m., faktorer som utvilsomt har bidratt til ARENAs suksess med høyt publiseringsnivå og innhenting av eksterne forskningsmidler.

Andre inntektsmuligheter

I tillegg til den nevnte søknadsaktiviteten, kan andre mulige inntektskilder for ARENA først og fremst knyttes til økte undervisningsoppgaver. ARENAs forskere har alltid undervist i mindre omfang gjennom deltakelse i og organisering av undervisning på master- og bachelornivå, forskerkurs og veiledning av master- og doktorgradsstudenter. Heller enn å bygge opp en egen studieadministrasjon, er det mest realistisk å se for seg at ARENAs forskere frikjøpes for å arrangere eller bidra til undervisning på masternivå i regi av andre enheter (ved SV-fakultetet eller utenfor). I tillegg er senteret, som nevnt ovenfor, allerede godt i gang med å søke midler for å etablere mer omfattende undervisning på PhD-nivå gjennom arbeidet med en europeisk forskerskole. Større endringer i fordelingen mellom forskning og undervisning vil imidlertid kunne gå utover ARENAs status som et internasjonalt anerkjent forskningsmiljø på feltet.

ARENA har også tatt et initiativ for å forsøke å få på plass mer langsiktig finansiering fra offentlige myndigheter. Rent konkret har det vært gjennomført en dialog med Utenriksdepartementet og Europaminister Vidar Helgesen. Senterets ledelse har i flere møter med statsråden og statssekretæren formidlet den ustabile økonomiske situasjonen for senteret, og foreslått en basisbevilgning/tilskudd til ARENA over statsbudsjettet, alternativt større bevilgninger til europaforskning i regi av NFR. Dette initiativet er også underbygget skriftlig til Departementet, og er også støttet av SVs dekan og UiOs rektor gjennom et felles brev. ARENA forsøker å samle en bredere støtte til dette initiativet blant annet gjennom møter med politikere på Stortinget og med NHO.

Forslag til bidrag fra SV-fakultetet

Selv om ARENA i inneværende år går mot et stort underskudd, og også i de neste årene er avhengig av økte inntekter for å kunne finansiere et senter på dagens størrelse/aktivitetsnivå, ønsker senterledelsen å utsette større kostnadsreduksjoner på kort sikt. Dette har først og fremst å gjøre med behovet for å beholde kvalifisert stab som kan bidra til utvikling av nye prosjektsøknader, samt gjennomføre forpliktelsene i de pågående prosjektene ved senteret. En betydelig reduksjon av staben vil tappe senteret for menneskelige ressurser og kunnskap. Dette er ressurser som det går relativt raskt å kutte, men som det tar svært lang tid å bygge opp. Det vil dessuten skape stor usikkerhet – og dårlige arbeidsvilkår - for resten av staben.

ARENAs ledelse ønsker å gjøre oppmerksom på at senteret i alle årene som et senter under SV-fakultetet (fra 2004) har bidratt til fellesoppgaver, også på undervisningssiden. Ikke minst har senteret alltid hatt et sterkt fokus på formidling. Som nevnt ovenfor er antall arrangementer i regi av senteret – faglige så vel som rettet mot et bredere publikum – stabilt høyt, og tilstedeværelsen i det offentlige ordskiftet er betydelig. Dette bidrar utvilsomt til å synliggjøre både ARENA, SV-fakultetet og UiO. Senteret er også et av få miljøer som har evnen og ambisjonen til å utvikle store prosjektsøknader (som koordinator) finansiert av Horisont 2020, som er et utpekt mål både av regjering, UiO og fakultetet. ARENA scorer jevnt over høyt på alle relevante resultatindikatorer, og bidrar sterkt til internasjonalisering av forskningen. ARENA er et forskningscenter i internasjonalt toppskikt. En nedbygging av senteret vil få store konsekvenser for nivået på forskningen ved

fakultetet. Ved en redusering av ARENA risikerer fakultetet å miste en sterk aktør som bidrar til å oppfylle UiOs målsetning om å bli et internasjonalt forskningsuniversitet.

I tillegg har ARENA i størstedelen av perioden som senter under SV-fakultetet skaffet til veie betydelige EU-inntekter, og gjennom «skattleggingen» av de resultatbaserte inntektene fra Kunnskapsdepartementet har ARENA årlig bidratt med rundt 1 mill. kr i inntekter til fakultetet, og omtrent det samme beløpet til UiO sentralt, altså totalt om lag 18 mill. kr etter at senteret ble etablert under SV-fakultetet/UiO. Denne skattleggingen rammer ARENA spesielt hardt ettersom det ikke ligger en grunnfinansiering i bunn, og fordi senteret har en svært høy andel av sine inntekter fra eksterne kilder. EU-inntektene kaster derfor mindre av seg enn ønskelig (i forhold til faktiske bevilgninger fra KD). Andre enheter er i langt mindre grad finansiert gjennom eksterne inntekter, og er derfor ikke på samme måte som ARENA avhengig av disse inntektene for å finansiere «grunnfjellet» av stillinger i vitenskapelig og administrativ stab.

Scenarier

ARENA har et *underskudd* i 2014 på grunn av fravær av nye inntekter i år, og har behov for en *engangsbevilgning* for å dekke dette. Ut fra hva senteret har brukt av ressurser på søknader i 2014, og sett i lys av argumentene ovenfor om mulige konsekvenser av en brå nedbygging av senteret, ber vi om at fakultetet bidrar med en engangsbevilgning for å dekke årets underskudd. Dette er et underskudd som det vil være vanskelig for ARENA å dekke inn gjennom nye prosjektinntekter. Senterets aktivitetsnivå har i 2014 vært høyere enn inntektene, men dette har altså gitt/gir senteret mulighet for å sende blant annet en *søknad til H2020 som koordinator av en forskerskole, to søknader som koordinator av prosjekter under Samfunnsutfordring 6 i H2020, to Advanced Grant-søknader til H2020/ERC samt en større søknad om infrastrukturmidler (demokratimonitor), samt å forberede SFF-søknad* i 2015. Alt dette er aktiviteter som er i tråd med fakultetets målsetninger.

ARENA ber altså fakultetet om kortsiktig bistand for å dekke opp underskuddet på ca. 3,5 mill. i 2014. Det avtegner seg da **to scenarier** som begge vil medføre balanse i budsjettet over tid:

- A. ARENA får tilslag på noen av de innsendte søknadene med mulig prosjektstart fra tidlig 2015. De ulike søknadene varierer i forhold til økonomiske konsekvenser, men tilslag på en av de større søknadene eller to av de mellomstore, vil gjøre senteret i stand til å videreføre staben på dagens nivå, og slik sett vil senterets budsjetter gå i balanse allerede fra 2015 og de nærmeste årene.
- B. ARENA får ikke tilslag på midler i år, og vil derfor legge et budsjett for 2015 og videre fremover som tilpasser seg de eksisterende inntektene (basisbevilgningen fra UiO/SV og allerede innvilgede eksterne prosjekter). Dette vil medføre en gradvis nedtrapping av staben med nær en tredjedel over en femårsperiode, fra 24 til 17 årsverk. ARENAs budsjett vil da være i balanse i løpet av 2017/18. Etter dette kan man se for seg en ytterligere nedskalering dersom det blir nødvendig, slik at man sitter igjen med den faste staben på 7 vitenskapelige, 3 administrative og 4 stipendiatstillinger. Det er nødvendig å påpeke at det vil måtte forventes en nedgang i aktivitetsnivået dersom de planlagte nedtrappingene gjennomføres, blant annet vil det bli vanskeligere å sette av like mye ressurser til å skaffe eksterne midler. Allikevel er 17 årsverk omtrent den størrelsen ARENA hadde for 10-12 år siden. Selv om det da vil bli nødvendig å omgruppere forskergruppene, legge ned en eller to grupper og spisse senterets faglige profil, er dette altså en situasjon som er levelig, og ARENA kan således «stå på egne ben».

ARENA har imidlertid et *langsiktig finansieringsproblem* all den tid det er 70 prosent eksternt finansiert for å opprettholde den kritiske masse som de om lag 20 årsverkene utgjør (stipendiater utelatt), ettersom store deler av inntektene nødvendigvis svinger over tid. **ARENA ønsker derfor i tillegg å drøfte muligheten for en større basisfinansiering.** ARENAs forskere kommer til stadighet i

den håpløse situasjonen der de både må publisere og holde seg i forskningsfronten og bruke langt mer enn halvparten av sin tid på å utvikle nye prosjektsøknader og samtidig gjennomføre pågående prosjekter. Det samme gjelder ARENAs administrative stab, som stort sett bistår aktivt og omfattende med søknadsprosesser og i altfor liten grad har tid til å bistå med prosjektgjennomføring, utføre øvrige administrative oppgaver og langt mindre sette av tid til utviklingsoppgaver. ARENA inviterer derfor fakultetet til en dialog om en mulig økning av grunnfinansieringen til et nivå som finansierer om lag halvparten av tiden til kjernestaben på ca. 20 årsverk, på linje med universitetets fast ansatte som får sin forskningstid (50 prosent) finansiert av UiOs grunnbudsjett. Målet med en slik tryggere finansiering er å få mer tid til å utvikle færre men bedre prosjekter, og opprettholde et internasjonalt toppnivå på forskningen. Noen har argumentert for at ARENA kunne oppnå dette ved å legges inn under for eksempel Institutt for statsvitenskap. Senteret ville da bli en forskningsgruppe på linje med det vi finner ved andre grunnenheter. Til det er å si at den økonomiske situasjonen ikke nødvendigvis ville bli bedre av det. Det vil være å «belaste» et annet institutt økonomisk, så lenge resultatmidlene fordeles som de gjør, og ville kunne føre til konflikt. Vi ser ikke helt hva det er å hente på en slik flytting. Der er heller tap:

ARENA er en *merkevare*, som har sin egen identitet og faglige profil. (Rett nok er de fleste ved ARENA statsvitere, men de representerer også en integrert og unik tverrfaglig spesialisering.) ARENA er godt synlig internasjonalt og er et senter som gir SV-fakultetet ved UiO et særpreg. Det kan argumenteres for at en flytting av senteret til et institutt vil gjøre det mer anonymt og mindre synlig i det faglige landskapet.

ARENA ber altså SV-fakultetet om kortsiktig bistand for å dekke opp senterets underskudd på ca. 3,5 mill. i 2014. ARENA ønsker dessuten å komme tilbake til en drøfting av mulighetene for en større basisfinansiering.

Erik O. Eriksen, senterleder
Geir Kværk, administrativ leder